

щодо зниження ризику стати потерпілою від насильства; 3) надання допомоги в евакуації з потенційно небезпечних населених пунктів; 4) якісне надання медичної, правової, психологічної та інших видів допомоги постраждалим; 5) якісне розслідування всіх випадків насильства; 6) недопущення повторної травматизації потерпілих осіб; 7) забезпечення невідворотності покарання та притягнення всіх винних до відповідальності.

Отже, з огляду на те, що збройний конфлікт ще триває, обов'язком держави є вжиття всіх можливих заходів для того, щоб кожен громадянин відчував себе у безпеці та був впевнений у забезпеченні з боку держави реалізації принципу верховенства права та законності, збереження державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу тощо. З цією метою пріоритетами в діяльності правоохоронних органів повинні залишатися відповідно до компетенції запобігання та протидія всім видам та формам сексуального насильства, пов'язаного зі збройним конфліктом в Україні.

Погляд на сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом, через оптику загроз національній безпеці, свідчить, що воно є явищем, яке унеможливорює, ускладнює реалізацію та збереження національних інтересів та національних цінностей та виступає загрозою національній безпеці України.

1. Руфанова В. Сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом: сучасні виклики. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2022. № 2. С. 127-131. URL : chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://journal-vjhr.sk/wp-content/uploads/2022/06/VJHR_2_2022.pdf.

2. «Убивства, звалтування, тортури»: скільки воєнних злочинів російської армії вже підтвердили в Україні і які перспективи трибуналу? URL : <https://www.radiosvoboda.org/a/novynuryazovu-a-trybunal-haaha-putin/32292306.html>.

3. Конституція України. Верховна Рада України. 28 червня 1996 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80/print>.

4. Словник української мови. Академічний тлумачний словник. URL : <http://sum.in.ua/s/nedotorkannistj>

5. Про національну безпеку. Закон України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2469-19#Text>.

6. Стратегія національної безпеки України. Безпека людини – безпека країни. Указ Президента України від 25 березня 2021 р. № 121/2021. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#n12/>

7. Rufanova Viktoriia, Shablysty Volodymyr, Spilnyk Serhiy, Sydorenko Nataliia, Mozol Stanislav. Conflict-related sexual violence as a threat to peace and security of the world. *Amazonia Investiga*. Volume 11 - Issue 53: May, 2022. Page 220-226. URL : <https://amazoniainvestiga.info/index.php/amazonia/article/view/2021>

8. Rome Statute of the International Criminal Court. A/CONF.183/9 of 17 July 1998. URL : <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/RS-Eng.pdf>

9. Конвенція про захист цивільного населення під час війни від 12 серпня 1949 р. Організація Об'єднаних Націй. https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/995_154https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/995_154.

УДК 340.134

DOI: 10.31733/17-03-2023-627-628

Владислава МАСОХА

курсант ННІ права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції

Дмитро ТІНІН

викладач кафедри тактико-спеціальної
підготовки Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ВИКОРИНЕННЯ ГЕНДЕРНИХ СТЕРИОТИПІВ НА ОСНОВІ СТАМБУЛЬСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ

Від початку появи перших людей, існувало питання гендерної рівності. Здебільшого пригночувались саме права жінок. Через патріархальну систему, їм вдалось здобути не багато. Починаючи з 19 століття, коли феміністська течія виборолла жінкам право працювати, з'явилися категорії розмежування «робота для жінок» та «робота для

чоловіків».

Першим, хто порушив питання рівності прав чоловіків та жінок, був Платон. У своїй праці «Держава» філософ зазначив, що «як чоловіки, так і жінки можуть брати участь у всіх справах».

Першим ініціатором поширення гендерних відносин була ООН. У 2010 році в ООН була створена нова структура, яка називалась «ООН-жінки», де піднімалися питання гендерної рівності.

В Україні важливим документом у якому ґрунтуються рівні права чоловіків і жінок є Конституція. У статті 24 зазначено що «не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками» [1].

Найбільшим досягненням в даному питанні є ратифікація Стамбульської конвенції 20 червня 2022 року. Незважаючи на те, що наша держава підписала її у листопаді 2011 року, проте до дня ратифікації повинно було минути понад 10 років. В дані роки держава чинила супротив Раді церков та деяким народним депутатам, які виступали проти Стамбульської конвенції в Україні. Вони вважали, що така Конвенція суперечить сімейним цінностям та моралі українського суспільства. Проте видання The village у 2020 році було зафіксовано 209 тисяч звернень щодо насильства в сім'ї, у 2022 році кількість зросла у двічі та становила 326 тисяч [2].

У Конвенції пропонується встановити кримінальну відповідальність за насильство щодо жінок і забезпечити за нього покарання. На разі в Україні діє низка законів за порушення вимог яких передбачена цивільна, адміністративна і кримінальна відповідальність. Проте стандарт тексту цих статей зазначений у Конвенції Ради Європи, що містить значно вужчі поняття ніж у Стамбульській Конвенції.

Ратифікація даної Конвенції дає змогу Україні вимагати від країн, ратифікувавших цей документ, притягнення кривдників, які можуть переховуватись в межах їх кордонів, до відповідальності.

Директорка Amnesty International в Україні Оксана Покальчук зазначила: «Ратифікація Стамбульської конвенції є найбільш рішучим кроком у боротьбі з гендерно обумовленим насильством, що гарантуватиме істотні зміни в законодавстві та роботі державних інститутів відповідно до міжнародних стандартів» [3]. Це пов'язано з тим, що контроль за виконанням вмісту Конвенції буде вести не лише Україна, а й експерти Ради Європи.

Ми вважаємо, що ратифікація Стамбульської Конвенції є великим кроком в розвитку нашої демократичної держави. Адже цей процес відбувся у найтяжчі для України часи, а саме військового нападу агресора на територіальні межі вільної країни.

Ратифікувавши Конвенцію, Україна зазначила, що не розглядатиме жодне положення з тих, що змушує вносити зміни до Конституції чи Сімейного кодексу. Також, держава не може гарантувати виконання положень Конвенції на тимчасово окупованих територіях до повного відновлення там конституційного ладу України. Тобто, чітко зазначено, що всю відповідальність за акти насильства на тимчасово окупованих територіях буде нести країна-агресор.

Отже, з дня ратифікації Стамбульської Конвенції в Україні, ми можемо бачити ряд змін, які впливатимуть на майбутнє нашої держави. Але для більш успішного виконання пунктів Конвенції потрібні уповноважені органи, які будуть мати якісну підготовку та відповідати за гендерну рівність в країні. Саме це й було на меті даного документу. Адже ніхто не має права чинити фізичне, психологічне або моральне насильство над іншою особою.

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. Верховна Рада України: [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>. (дата звернення 04.03.2023 р.)

2. В Україні вдвічі зросла кількість звернень щодо домашнього насильства за 2021 рік: The Village URL:<https://www.the-village.com.ua/village/city/city-news/321357-v-ukrayini-udvichi-zroslo-kilkist-zvernen-schodo-domashnogo-nasilstva-za-2021-rik> (дата звернення 04.03.2023 р.)

3. Що таке Стамбульська конвенція й чому святкують її ратифікацію в Україні: Суспільне культура URL:<https://suspilne.media/amp/252040-so-take-stambulska-konvencia-j-comu-svatkuut-ii-ratifikaciju-v-ukraini/> (дата звернення 04.03.2023 р.)